

PETER DE KEYZER

LUC SELS

JEF VUCHELEN

LUC SOETE

WE GAAN MET ZIJN ALLEN TEN ONDER AAN ONS EIGEN GROTE GELIJK

De voorkeur voor bevestiging

Als er iets is dat de EHEC-uitbraak duidelijk heeft gemaakt dan is het wel dat Europa veel dieper in de problemen zit dan de Griekse euro-crisis ons tot op heden deed vermoeden. Het feit dat de Duitse autoriteiten er destijds als de kippen bij waren om de schuld van de EHEC-uitbraak in het Hamburgse bij Spaanse komkommers te leggen, eerder dan bij de lokale land- of tuinbouwsector was tekenend. Een maand later, met een nieuwe EHEC-uitbraak nu in het Franse Bordeaux, wordt de schuld door de Franse overheid bij een Brits bedrijf gelegd waarvan de met EHEC bacterie besmette zaden van rucola, mosterd en fenegriek afkomstig zouden zijn. En naarmate het EHEC mysterie blijft, doen andere verhalen de ronde. B.v. dat de EHEC-uitbraak niet los kan gezien worden van de nijpende droogte met veel oostenwind in grote delen van West-Europa, inclusief risicogebied Duitsland, waardoor de nu als “vleesetende”, Ebola-achtige omschreven EHEC bacterie die groeit in onder meer warme koeienmest, onderdeel werd van fijnstof luchtvervuiling. Of nog spannendere verhalen: dat het plots, uit het niets opdoemen van een bacterie die resistent lijkt tegen alle antibiotica en penicilline die de mensheid kent, slechtst moedwillig verspreid kon worden: door terroristen, door de vleesindustrie, door de Vlaamse anti-GMO brigade, misschien zelfs door de ware Finnen? U kiest.

* De zoektocht is niet naar de waarheid, maar naar het vinden van informatie om het eigen gelijk te staven.

Hoe komt het toch dat politici, journalisten, bloggers, semi-wetenschappers met al deze soort van onzin wegekomen, meer nog dat de meesten onder ons, afgaande op de instorting van de toekomstmarkt, ze veelal ook nog geloven. Zoals deze en tal van andere voorbeelden illustreren, lijden we met zijn allen aan wat psychologen de “voorkeur voor bevestiging” noemen: de zogenaamde “confirmation bias”. We pikken slechts die informatie op die ons steeds weer bevestigt in ons eigen gelijk. De vraag is natuurlijk waarom we daar als mensheid na al die jaren nog steeds onder lijden. Zoals uit recent psychologisch onderzoek blijkt, heeft de natuur ons

niet voor niets opgezadeld met een “confirmation bias”. Mensen, en vooral ook politici, zoeken éénmaal ze een idee of overtuiging hebben, steeds weer naar feiten en argumenten die juist hun idee onderschrijven. Ze zoeken ook naar argumenten om feiten die er niet bij passen, als uitzonderingen neer te kunnen zetten. Wanneer je anderen wil overtuigen, wil je slechts informatie vinden die jouw argumentatie ondersteunt. Kortom, de “confirmation bias” is inherent aan communicatie tussen mensen. De zoektocht is niet naar de waarheid maar naar het vinden van informatie om het eigen gelijk te staven. Intrinsiek zijn we geen rationele wezens, gezegend met de gift van kennis om de wereld met zijn talloze geheimen te ontrafelen maar eerst en vooral sociale wezens die anderen willen overtuigen dat wat zij geloven uiteindelijk de waarheid is.

In onze huidige complexe wereld op weg naar 7 miljard ingezetenen roept dit grote vragen op. Kan onze democratie het risico van verkeerde beslissingen en krankzinnige theoriën wel aan, zeker als het gaat om de mensheid’s levensbehoud zoals in het geval van klimaatverandering, of pandemieën. Wat deze laatste twee betreft, biedt de wetenschap op dit ogenblik geen zekerheden, wel waarschijnlijkheden: één, dat de opwarming van de aarde sneller verloopt dan nog maar enkele jaren geleden geschat als gevolg van menselijk handelen, en twee, dat uitbraken van resistente bacteriën de wereldvolksgezondheid zwaar onder druk zal zetten. Daar waar, gevoelsreacties en complottheorien soms een nuttige uitlaatklepfunctie kunnen hebben voor onze eigen, irrationele voorkeuren, dringt de vraag zich steeds meer op of we ons nog de luxe van dit soort van irrationele besluiten of besluiteloosheid kunnen permitteren. Alsof we met zijn allen ten onder gaan aan ons eigen gelijk. Het heeft Australische klimaatwetenschappers die zich steeds meer in het nauw gedrukt voelen door, naar “confirmation” zoekende politici en opiniemakers; een eigen, niet-wetenschappelijke manier te bedenken om [hun wetenschappelijke kennis over te brengen](#).

Misschien een idee voor al die EHEC micro-biologen of waarom niet euro-economen... En kijk, [daar is al zo'n lied!](#)

Luc Soete, 7 juli 2011